

Zároveň je nutné si uvědomit, že hodnota SES a sociálního kapitálu nemusí být stejná pro celé území kraje. To v praxi znamená, že můžeme pozorovat v rámci samotných krajů rozdíly např. mezi okresy, obcemi, městskými částmi, či dokonce jednotlivými školami. Centra měst se zpravidla vyznačují vyšším SES, naopak v periferních oblastech průměrný SES klesá. Třeba v Jihomoravském kraji lze nalézt školy (např. v Brně, kde je několik vyloučených lokalit, nebo v periferních oblastech regionu, jako je Znojensko), které jsou složeny z žáků pocházejících z chudších rodin. Při tvorbě vzdělávací politiky na úrovni krajů je tedy nutné tyto nepříznivé strukturální podmínky v některých lokalitách přímo zohlednit. Je nutné podpořit osobní a profesní rozvoj učitelů a ředitelů, kteří budou dobře připraveni na negativní faktory ovlivňující výsledky konkrétních škol v kraji. Podobně je vhodné uvažovat v rámci kraje i o jednotlivých okresech. Příkladem je Česká Lípa jako zástupce spíše znevýhodněného okresu a Semily, které svým SES spadají spíše do lépe situovaného Královéhradeckého kraje, i když jsou obě města součástí kraje Libereckého.

9.2

Výsledky žáků v mezinárodních šetřeních

Z pohledu mezinárodních šetření byly pro mezikrajské porovnání zvoleny tzv. gramotnostní úrovně, jejichž prostřednictvím jsou žáci rozdělováni do několika skupin podle skóre, kterého v testu dosáhli. V tomto ohledu je důležité sledovat především procentuální zastoupení žáků v tzv. druhé gramotnostní úrovni, která je považována za hraniční pro úspěch v dalším vzdělávání. Pod tuto úroveň spadají žáci, kteří nemají ani elementární dovednosti v matematice a čtení. To má následně značný vliv na výskyt negativních jevů, jako je např. podíl exekucí pramenících z nízké finanční gramotnosti, která je se základními dovednostmi úzce provázána. Nízká čtenářská gramotnost má pak důsledek takový, že absolventi nejsou schopni vyhledávat a analyzovat informace nejen z knih, ale ani z médií, málo se orientují v současném dění a nejsou schopni získané informace vyhodnotit a využít v osobním, občanském i pracovním životě. Vysoký podíl absolventů základních škol, kteří nezvládli ani druhou gramotnostní úroveň, má dopad na budoucí socioekonomický rozvoj kraje. V době ekonomické krize se lidé s nižším vzděláním dokáží o sebe postarat jen s obtížemi, a následně tak roste počet žadatelů o sociální podporu. Následující obrázek a graf ilustrují zastoupení žáků 1. i 2. stupně ZŠ pod druhou gramotnostní úrovní v jednotlivých regionech.